

1. REGENERACIONISME (1902 – 1917)

a. Tendències del reformisme

El desastre del 98 → commoció política → necessitat de REGENERAR-SE ...REFORMAR-SE
dels partits dinàstics i dels de fora del sistema.

Obj.: Posar fi al caciquisme i al falsejament electoral.

QUINES TENDÈNCIES REFORMISTES HI HAVIA?

REFORMISME DINÀSTIC

- . Molt important fins el 1912
- . Critiquen el frau electoral
- . Volen la “REVOLUCIÓ DES DE DALT”, per evitar la revolució des de baix.
- . QUI?

- Francisco Silvela	}	PARTIT CONSERVADOR
- Antonio Maura		
- José Canalejas		PARTIT LIBERAL

REFORMISME OPOSICIÓ

- Republicans, socialistes, catalanistes,...
- Obj.: Mobilitzar l'opinió pública per desbancar als partits dinàstics

REGENERACIONISME INTEL·LECTUAL

- Són la “Generació del 98”: Unamuno, Baroja, Maeztu,
- Joaquín Costa
- Necessitat de la regeneració econòmica i educativa
- Obj.: MODERNITZAR LA SOCIETAT

b. Reformisme dinàstic

1902: Majoria d'edat d'Alfons XIII → SEGONA ETAPA DE LA RESTAURACIÓ

2

i. Primer govern regeneracionista

El 1899, la reina regent confia el nou govern a un líder conservador

FRANCISCO SILVELA

POLÍTICA REFORMISTA

- Proposà una projecte de descentralització administrativa.
- Nova política pressupostària: augment de tributs sobre productes de primera necessitat /impostos nous (deutes guerra de Cuba).

Forta protesta a Catalunya:
TANCAMENT de CAIXES.

El govern volia embargar aquells que no havien pagat, l'alcalde de Barcelona es va negar i dimití. Va donar lloc a una **VAGA GENERAL** de comerciants (Sabadell, Mataró, Manresa i Vilafranca)

Resposta del govern:

1. Empresonar els morosos.
2. Va suspendre les garanties constitucionals a Barcelona.
3. Declarar l'estat de guerra.

El TANCAMENT DE CAIXES, significà el trencament entre les elits econòmiques de Catalunya i el partits dinàstics.

- El catalanisme es consolida com a alternativa.
- Acabà amb l'esperit de la regeneració.
- El 1901 es reprèn el torn dinàstic.

LA CRISI DEL SISTEMA DE LA RESTAURACIÓ (1902 - 1931)

1. REGENERACIONISME I RENOVACIÓ (1902 - 1917)

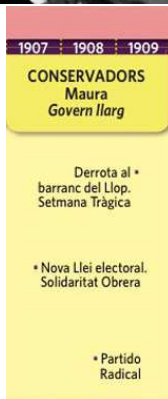
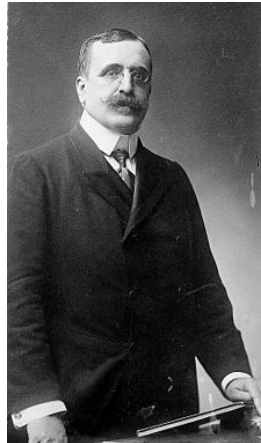
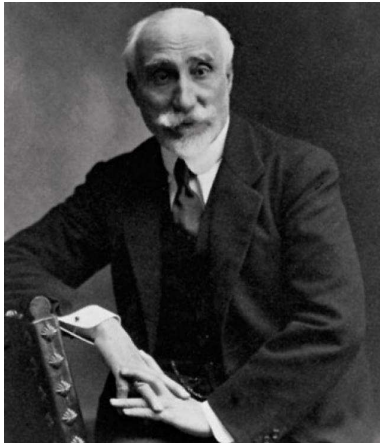
- i. Reformisme conservador: Antonio Maura
- ii. Reformisme liberal: José Canalejas

3

- La primavera del 1902 (als 16 anys) puja al tron ALFONS XIII.
- Coincideix, al 1903, amb una renovació del lideratge dels partits dinàstics:

Partido Conservador
ANTONI MAURA

Partido Liberal
JOSÉ CANALEJAS

ANTONIO MAURA

4

- Impulsà un projecte polític: “**REVOLUCIÓ DES DE DALT**”.
- Necessitat de reformar el sistema polític des del govern.
- Va intentar dotar el sistema d’una nova base social = “**MASSES NEUTRES**”. Volia configurar un Estat fort que desbanqués als cacics i que impedís que les classes populars tinguessin massa protagonisme.
- Nova **LLEI ELECTORAL** (1907): fa més difícil el frau electoral.
- Es va intentar atraure cap al règim el catalanisme moderat (acords amb la Lliga Regionalista per donar més autonomia als ajuntaments i les diputacions). **PROJECTE de REFORMA de L’ADMINISTRACIÓ LOCAL**.
- Va aprovar algunes **LLEIS SOCIALS**:
Llei de decans dominical.
Es crea l’Institut Nacional de Previsió (assegurances obreres).
- Adoptà mesures econòmiques per reactivar la indústria.
- Promulgà la **LLEI de COLONITZACIÓ INTERIOR** per estimular l’agricultura.
- Manteniment de l’**ORDRE PÚBLIC**, d’una manera molt intransigent: Setmana Tràgica de Barcelona (1909). → Forta repressió → **CAIGUDA DE MAURA**

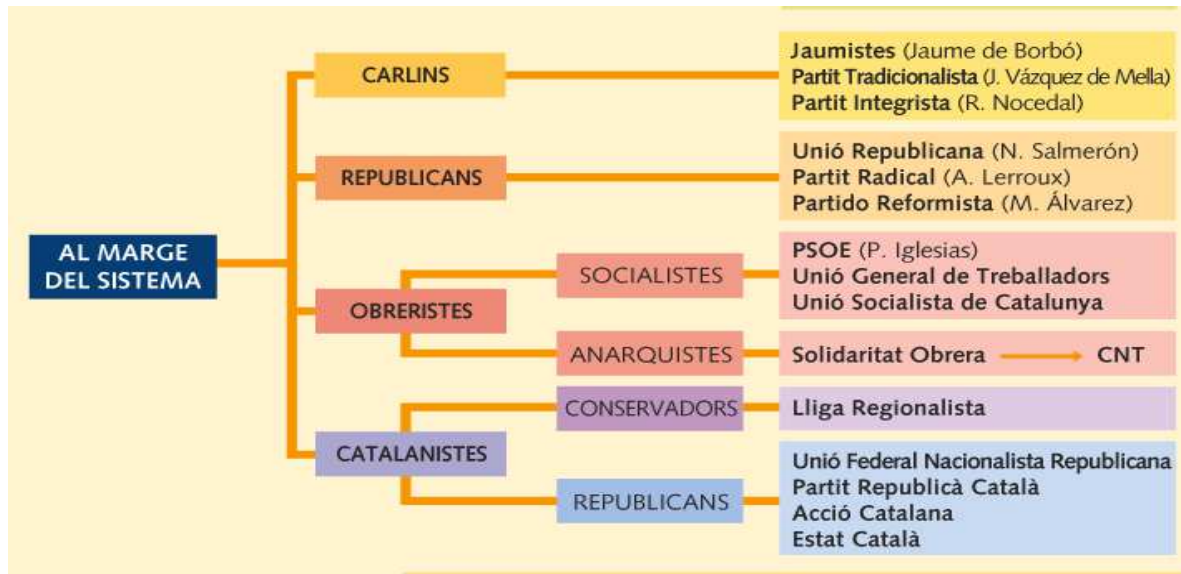
Al 1910, **CANALEJAS**, accedeix al govern. Nou govern liberal

- Intentava apropar-se al sectors populars.
- Reformisme social més gran.
- Limitacions del poder de l’Església:
Promulgació de la “**LEY del CANDADO**” (1910). Limitava l’establiment de nous ordes religiosos.
- En **POLÍTICA SOCIAL**:
 1. Impost progressiu sobre les rendes (protesta classes benestants).
 2. **Llei de Lleves** (1912): obligatorietat del servei militar. Se suprimeix redempció.
 3. Lleis per millorar les condicions laborals.
- Ús de la repressió davant vagues i conflictes laborals.
- Es va iniciar la **NEGOCIACIÓ D’UNA LLEI de MANCOMUNITATS**: possibilitava la unió de les diputacions provincials per gestionar alguns serveis públics.
- Va ser assassinat el 1912.

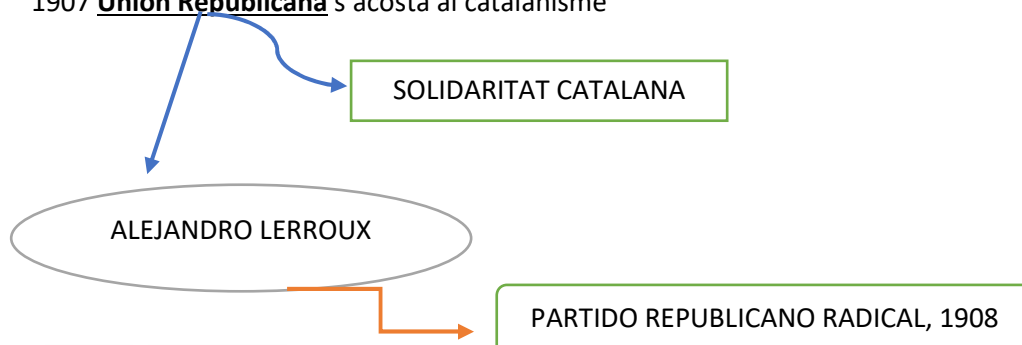
c. L'oposició al sistema

5

i. Republicanisme

- Principal grup de l'oposició política: és la minoria parlamentària més nombrosa al Congrés.
- Ampli moviment social
- Caràcter reformista
- Classes mitjanes i populars
- Zones urbanes
- 1903: neix UNIÓN REPUBLICANA de Nicolás SALMERÓN – coalició de grups republicans
- 1907 Unión Republicana s'acosta al catalanisme

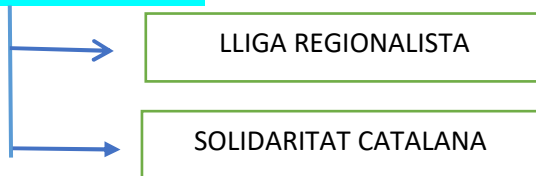
Era un periodista i polític d'origen andalús.
Tenia un discurs radical i demagògic (va saber atraure els obrers fent cas d'algunes demandes: 8 h).
Caràcter obrerista i revolucionari.
Posicions anticlericals.
Espanyolista, en oposició als catalanistes.
Discurs anticatalanista, el catalanisme estava vinculat als interessos de la burgesia i l'Església, per tant era un moviment contrari a les reivindicacions obreres.

ii. Carlisme

- La mort de Carles de Borbó (Carles VII), l'any 1909, va convertir el seu fill **JAUME de BORBÓ** pretendent a la corona.
- Un dels seus dirigents, Juan Vázquez de Mella, va abandonar la militància i el 1919 va fundar el **PARTIT CATÒLIC TRADICIONALISTA**.
- Les bases socials del tradicionalisme estaven concentrades a Navarra, País Basc i Catalunya, però també hi havia grups a Andalusia.
- L'any 1907 es funda el **REQUETÈ**: organització de caràcter paramilitar. Actuà a les ciutats com a força de xoc contra els republicans i obrers.
- Amb la República (1931) es reunifiquen en un sol partit: "**COMUNIÓ TRADICIONALISTA**".

iii. Nacionalisme català

LLIGA REGIONALISTA

- Enric PRAT DE LA RIBA (*La nacionalitat catalana*, 1906).
 - Reclamava el dret de CATALUNYA a l'autonomia política.
 - Disposat a intervenir a nivell de la política espanyola per tal de modernitzar i descentralitzar l'Estat.
- Francesc Cambó, portaveu a Madrid.
- Inici segle, partit hegemònic a Catalunya.
- Discrepàncies ideològiques internes:
 - Intransigents, a l'hora de negociar amb Madrid
 - Possibilistes, partidaris d'arribar a acords amb Madrid.
- CRISI: La crisi esclata el 1904, amb la visita d'ALFONS XIII a Barcelona. Idea de boicotejar la visita que alguns no van obeir (Cambó).
 - ESCISIÓ: **CENTRE NACIONAL REPUBLICÀ** (Domènech i Muntaner)
 - Nacionalista
 - Democràtic
 - Republicà
 - Creació del **CADCI** (Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de La Indústria)

SOLIDARITAT CATALANA

Context:

- Incidents del Cu-Cut (1905)
- Resposta del govern: **La Llei de Jurisdiccions**, 1906.

Llei que posava sota jurisdicció militar totes les ofenses contra l'exèrcit o contra la unitat de la pàtria i els seus símbols.

- REBUIG per totes les forces polítiques catalanes.
- Formació d'una coalició electoral (menys els dinàstics i lerrouxistes)

AL FRONTÓN CONDAL

—¿Qué se celebra aquí, que hay tanta gente?
—El Banquet de la Victoria.
—¿De la victoria? Ah, vaya, serán paisanos.

SOLIDARITAT CATALANA

Eleccions del 1907

- candidatura conjunta i
- un programa comú: **PROGRAMA DEL TÍVOLI**.
 - derogació de la Llei de Jurisdiccions i
 - la necessitat d'autogovern.

ÈXIT!!

Però

DISCREPÀNCIES IDEOLÒGIQUES → AFEBLIMENT

+

SETMANA TRÀGICA (1909) (La repressió feta va ser ben vista per la Lliga, però no per als republicans)

=

DISPERSIÓ DE SOLIDARITAT CATALANA

Les forces republicanes d'esquerra es van acostar i formen

UNIÓ FEDERAL NACIONALISTA REPUBLICANA (UFNR)

Però l'aliança amb Lerroux (Pacte de Sant Gervasi) → desfeta electoral, 1914 → desaparició el 1916.

v. Socialisme

- Augmenta el nombre d'afiliats.
- Acció política
- 1910: coalició Republicano-Socialista entra al Congrés dels Diputats.
- Líders: Pablo Iglesias, Julián Besteiro, Indalecio Prieto, Francisco Largo Caballero (UGT).
- 1917 (RR): radicalització del PSOE.
- 1921: escissió PARTIT COMUNISTA D'ESPANYA (PCE) amb José Díaz i DOLORES IBÁRRURI.
- A Catalunya no va tenir gaire força, però el 1923 es crea UNIÓ SOCIALISTA DE CATALUNYA (USC).

vi. Anarquisme

- 1907, creació de SOLIDARITAT OBRERA
- 1910, impulsa la creació de la CNT
 - Acabar amb el capitalisme
 - Apoliticisme → abstencionisme electoral
 - Líders:
 - Salvador Seguí
 - Àngel Pestaña
 - Joan Peiró
 - Principal força obrera
 - Catalunya
 - Andalusia
 - Prohibida entre 1911 – 1914.
 - 1918: Congrés de Sants.- Només recórrer a l'acció directa només quan calgués.
 - 1919: Vaga **La Canadenca**
 - 8 hores
 - Patronal → Sindicat Lliure
 - Pistolerisme (fins 1923)
 - Connivència de l'Estat (Llei de fugues)